

MOGELIJKE GENDEREFFECTEN PARTICIPATIEWET

Auteur: Anneke van Doorne-Huiskes (NVR)

De Participatiewet

Per 1 januari 2015 zal de Participatiewet worden ingevoerd. Met de Participatiewet wil de overheid meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk krijgen. Gemeenten voeren de wet uit. Dat wil zeggen dat gemeenten verantwoordelijk worden voor de re-integratie van mensen die nog kunnen werken maar daarbij wel ondersteuning nodig hebben. De Participatiewet is goedgekeurd door de Tweede en de Eerste Kamer. De Participatiewet is één van de drie grote decentralisaties die worden voorbereid. Ook de jeugdzorg en de maatschappelijk ondersteuning worden gedecentraliseerd.

De Participatiewet voegt de Wet werk en bijstand, de Wet sociale werkvoorziening en een deel van de Wajong samen. Voor mensen die helemaal niet kunnen werken blijft een sociaal vangnet in de vorm van een bijstandsuitkering. De Participatiewet wil voorkomen dat mensen in dit vangnet blijven. De aanvankelijke opzet was om de volledige Wajong samen te voegen in de Participatiewet. Dit is gewijzigd. Huidige Wajongers met arbeidsvermogen komen niet in de bijstand terecht en UWV blijft hun re-integratie verzorgen. Nieuwe jonggehandicapten die over arbeidsvermogen beschikken behoren wel tot de doelgroep van de Participatiewet. Zij vallen onder het bijstandsregime en worden ondersteund door gemeenten om aan de slag te komen. Wajong blijft bestaan voor mensen die duurzaam niet kunnen werken.

Ten behoeve van de gemeentelijke uitvoering worden 35 regionale Werkbedrijven opgericht. Dit zijn samenwerkingsverbanden – geen gebouwen – van gemeenten, sociale partners en het UWV. In iedere arbeidsmarktregio (35) komt één Werkbedrijf. Cruciaal is dat er een goede match komt tussen de beschikbare banen bij werkgevers en de mensen met een arbeidsbeperking. Via de regionale Werkbedrijven wordt voorkomen dat werkgevers met 400 afzonderlijke gemeenten zaken moeten doen.

Gemeenten compenseren werkgevers met loonkostensubsidies als iemand niet in staat is het minimumloon te verdienen. De gemeente vult aan tot het minimumloon. Het verschil tussen het minimumloon en de cao betaalt de werkgever. Het Werkbedrijf bepaalt in overleg met de werkgever de loonwaarde van een werknemer.

Mogelijke gendereffecten

Een belangrijke vraag is of de Participatiewet tot mogelijke onbedoelde gendereffecten kan leiden. Of, met andere woorden, de te treffen maatregelen voor vrouwen ongunstiger zouden kunnen uitpakken dan voor mannen. Waar moeten we qua gender specifiek op letten, als we het gemeentelijk participatiebeleid willen volgen? Mede op basis van tijdens het Platform *Gender en Politiek* op 11 januari 2014 geuite onderwerpen/kwesties kan op het volgende worden gewezen.

In gedachten houdend dat Minister Jet Bussemaker (Onderwijs/Emancipatie) zo veel mogelijk vrouwen oproept om economisch zelfstandig te zijn; en gegeven het feit dat Nederland zich via het VN Vrouwenverdrag verplicht heeft tot het voeren van genderspecifiek beleid in voorkomende gevallen, valt het volgende op te merken:

- Hoe kunnen we voorkomen dat de extra banen uit het Sociaal Akkoord relatief meer bij mannen dan bij vrouwen terecht komen? Dat met andere woorden de gemeentelijke inspanningen om mensen met een handicap aan het werk te helpen meer op mannen dan op vrouwen zijn gericht? Hoe kunnen we voorkomen dat traditionele ideeën de overhand krijgen, in de zin van “uiteindelijk is het voor mannen als kostwinners belangrijker om betaald werk te hebben dan voor vrouwen”.
- Hoe kunnen we er voor zorgen dat bij re-integratie inspanningen rekening wordt gehouden met mogelijke zorgtaken van vrouwen? Kan men ook in deeltijdbanen re-integreren of zal dat sneller als “lastig”, “moeilijk te organiseren” terzijde worden geschoven?
- Hoe zorgen we er voor dat de inspanningen van de Werkbedrijven er op gericht zijn om naar verhouding evenveel mannen als vrouwen te bereiken?
- Hoe voorkomen we dat vrouwen in hun zorgtaken thuis extra worden belast, wanneer Wajongers niet meer in beschermde omgevingen aan het werk kunnen en “gewone” banen voor hen onbereikbaar blijven?
- Hoe zien de leden van de Tweede Kamer hun rol en verantwoordelijkheid met betrekking tot bovenstaande kwesties?
- Wat kunnen andere partijen doen (vrouwenorganisaties; vakbonden) om ten aanzien van genoemde kwesties de vinger aan de pols te houden?
- Gegeven de stelselverantwoordelijkheid van de centrale overheid: hoe denken de leden van de Tweede Kamer over een aparte monitor die specifiek de emancipatie implicaties van decentralisatie ontwikkelingen volgt, dan wel hoe denken zij over het invoegen van het gender perspectief in andere monitoren die zullen worden gebruikt? Is het zinvol een Taskforce op te richten waarin onder meer genderdeskundigen en

vertegenwoordigers van vrouwenorganisaties zitting hebben en die tot taak heeft de gender implicaties van de decentralisaties goed in de gaten te houden?

Meer informatie:

Verslag Platform Gender & Politiek, 11 januari 2014:

http://www.nederlandsevrouwenraad.nl/docs/Verslag_Platform_GP_11jan2014.pdf

Discussiepaper Prinsesjesdag 8 september 2014, Nieuwspoor, Den Haag